

REGERINGSRÄTTENS DOM

Mål nr
3014–3015-05
3017-05

meddelad i Stockholm den 30 juni 2008

KLAGANDE

Skatteverket
171 94 Solna

MOTPART

AA

Ombud

Advokaten Anders Englund
Advokatfirman Lexum HB
Box 5054
187 05 Täby

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrättens i Sundsvall dom den 14 april 2005 i mål nr
1401–1403-04 (bilaga)

SAKEN

Inkomsttaxering och förmögenhetstaxering 2001–2003 m.m.

Dok.Id 47453

Postadress
Box 2293

103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 5

Expeditionstid
09:00-12:00
13:00-15:00

Telefon
08-561 676
00

Telefax
08-561 678
20

YRKANDEN M.M.

Skatteverket yrkar att AA ska inkomst- och förmögenhetsbeskattas för taxeringsåren 2001–2003 enligt skattemyndighetens beslut. Verket anför bl.a. följande. Allmänt gäller att beskattning ska ske på grundval av rättshandlingars verkliga innebörd oavsett den beteckning de åsatts. Detta gäller inte bara när det är fråga om en enstaka rättshandling utan kan också innebära en gemensam bedömning av flera rättshandlingar (RÅ 1998 ref. 19). Bedömningen av de skattemässiga konsekvenserna av ett avtal bör ske utifrån en helhetssyn och utifrån vad som är grundat på rent affärsmässiga överväganden och villkor (RÅ 1990 ref. 115). Det handlar i målet om att bedöma vem som ska godtas som ägare av en viss konvertibel under en viss tid, AA eller försäkringsbolaget Premier Life (Bermuda) Ltd (Premier Life). Försäkringsbolaget har fått sin ställning som formell ägare av konvertibeln på grund av AAs åtgöranden. Han har låtit sitt bolag ställa ut konvertibeln och han har låtit den utgöra placeringsunderlag i hans kapitalförsäkring. Premier Life har handlat i eget namn men för AAs räkning. Den faktiska dispositionen av konvertibeln har tillkommit AA. Den ekonomiska nyttan av innehavet har tillförts AA som genom sin arbetsinsats i bolaget kunnat påverka värdet av konverteringsrätten och som också tagit all ekonomisk risk som varit förknippad med innehavet. Dessutom har AA haft befogenheten att påfordra avveckling av avtalet varigenom även den formella äganderätten till konvertibeln kunnat över- eller återföras till honom. Mot bakgrund härav ligger det nära till hands att anse att det förelegat ett bulvanförhållande i civilrättsligt och skatterättsligt hänseende mellan AA och Premier Life. – Det kan konstateras att Premier Lifes risktagande på grund av AAs kapitalförsäkring, enligt Policy Schedule, består i att vid dödsfall utbetala värdet av tillgångarna i försäkringen uppräknat med 0,1 procent. Premier Life äger enligt samma handling rätt till en årlig avgift för administration med 1,2 procent av kapitalet i försäkringen. Något risktagande de facto från försäkringsbolagets sida torde därmed inte kunna anses föreligga.

AA bestrider Skatteverkets yrkande. Han anför bl.a. följande. Det torde vara ostridigt att man även i skatterättslig praxis godkänner att försäkringsbolag är ägare till olika tillgångar, även om värdet i försäkringen till allra största delen ska utbetalas till annan än försäkringsbolaget. Utbetalningar från försäkringen i fråga styrs av försäkringsavtalet. Olika civilrättsliga regelsystem blir gällande t.ex. vid

Mål nr
3014–3015-05
3017-05

dödsfall, obestånd och disposition av tillgångarna. Det finns även risker med att göra investeringar genom att teckna en kapitalförsäkring, t.ex. vid obestånd för försäkringsbolaget. Sammanfattningsvis kan konstateras att ägandet av tillgångar via en kapitalförsäkring i många avseenden inte alls är jämförbart med ett direkt ägande. – Skatteverket har under senare år med stöd av s.k. genomsyn flyttat fram sina positioner och tillämpar numera regelmässigt ”genomsyn” så snart man anser att någon skattskyldig blivit för förmånligt beskattad. I förevarande mål anser verket att man med stöd av ”genomsyn” kan se igenom ett försäkringsbolag som civilrättsligt är ägare av tillgångarna i fråga. Man ser samtidigt igenom den skattelagstiftning som gäller för kapitalförsäkringar. Det är enbart de skatterättsliga fördelarna som angrips av Skatteverket. Han bestrider att livförsäkringen har haft ett i praktiken näst intill obefintligt riskinnehåll. Som med alla företag riskerar innehavaren av ett skuldebrev att gäldenären kommer på obestånd. – Han har inte fritt kunnat disponera över tillgångarna i kapitalförsäkringen. Däremot har han kunnat säga upp försäkringen och få en utbetalning av kvarvarande värde i denna, under förutsättning att annan förmånstagare inte insatts eller att försäkringen inte varit pantsatt. Att det skulle vara fråga om ett bulvanförhållande bestrids. – Han åberopar ett rättsutlåtande av professorerna Wiweka Warnling-Nerep och Erik Nerep.

AA yrkar ersättning för sina kostnader i Regeringsrätten med 103 400 kr jämte mervärdesskatt.

Skatteverket anser att målet handlar om komplicerade transaktioner med syfte att minimera skatt och att någon ersättning därför inte kan komma i fråga. Till stöd för sin uppfattning åberopar verket ett uttalande i prop. 1988/89:126 s. 27.

SKÄLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

AA ingick under år 1995 ett avtal med Premier Life som angavs avse en fondförsäkring. Betalning skedde genom överlåtelse av fordringar som AA hade på av honom helägda bolag. Under år 1998 löstes fordringarna och som tillgång i den uppgivna försäkringen ingick därefter en av Förvaltnings AB AA utgiven konvertibel, ställd till Premier Life eller order. Räntorna på fordringarna och konvertibeln har gottskrivits ett till avtalet hos Premier Life knutet konto.

Mål nr
3014-3015-05
3017-05

För att ett avtal om livförsäkring (kapitalförsäkring) ska föreligga krävs ett moment av riskåtagande från försäkringsgivarens sida. Regeringsrätten har i rättsfallen RÅ 1994 not. 19 och 20 slagit fast att ett risknehåll som uppgår till en procent inte hindrade att det aktuella avtalet var att betrakta som ett avtal om livförsäkring (kapitalförsäkring).

Försäkringsmomentet för det nu aktuella avtalet uppgår enligt av Premier Life utfärdad Policy Schedule till 0,1 procent av värdet av placerade medel. Den årliga avgiften enligt avtalet är 1,2 procent av motsvarande värde. För ett avtal med ett överfört kapital på 3 mkr, dvs. ett avtal i den storleksordning som AA ingått, uppgår den årliga avgiften således till 36 000 kr. Skulle klausulen om utbetalning utlösas ska sådan ske från Premier Life med dels marknadsvärdet av placerade medel, dels ett belopp som Premier Life står för om 0,1 procent av detta marknadsvärde. För att avtalet ska ge ett nollresultat vid inträffat s.k. försäkringsfall krävs att värdet av de till Premier Life överförda medlen under året har ökat till 36 mkr. Det krävs alltså att den årliga kapitaltillväxten uppgår till 1 100 procent för att avtalet ska ge ett återflöde av pengar från Premier Life till den som är berättigad att mottaga ersättningen som motsvarar den årliga avgiften. Först när den årliga avkastningen överstiger 1 100 procent av placerade medel uppkommer en ersättning som i verklig mening kan anses belasta Premier Life.

Med hänsyn till de angivna ekonomiska verkningarna framstår det enligt Regeringsrättens mening som uppenbart att avtalet helt saknar betydelse från försäkringsmässiga utgångspunkter. Avtalet kan därför inte anses avse en livförsäkring. De av AA till Premier Life gjorda överföringarna av fordringar på av honom ägda bolag får i stället anses ha skett för förvaltning av dessa fordringar. Det förhållandet att avtalet enligt jurisdiktionen i Bermuda kan vara att klassificera som en försäkring saknar betydelse vid angivna förhållanden.

Med hänsyn till det anförda ska de aktuella räntebetalningarna anses utgöra inkomst av kapital hos AA och värdet av konvertibelns en skattepliktig tillgång hos honom vid förmögenhetstaxeringarna.

Målet avser en fråga som har betydelse för rättstillämpningen. AA är därmed berättigad till ersättning för sina kostnader i Regeringsrätten enligt lagen (1989:479) om ersättning för kostnader i ärenden och mål om skatt, m.m. Ersättning bör beviljas med skäliga 50 000 kr.

REGERINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Regeringsrätten bifaller överklagandet och fastställer, med upphävande av kammarrättens dom i denna del, de beskattningsåtgärder avseende inkomst av kapital och skattepliktig förmögenhet som följer av länsrättens dom och skattemyndighetens beslut.

Regeringsrätten beviljar AA ersättning av allmänna medel med 50 000 kr för kostnader i Regeringsrätten.

Marianne Eliason

Carina Stävberg

Peter Kindlund

Carl Gustav Fernlund

Olle Stenman

Karl Lundberg
Regeringsrättssekreterare

Målen har föredragits av regeringsrättssekreteraren Maria Kållberg.

Avdelning I
Föredraget 2008-01-23